

OBEC HORNÁ KRÁĽOVÁ

Hlavná 17, 951 32 Horná Kráľová

Informácie pre verejnosť

(vyplývajúce z plnenia povinností v súlade s §15a zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov)

Informácie pre verejnosť sa trvalo zverejňujú na internetovej stránke alebo na verejnej tabuli.

Informácie pre verejnosť zahŕňajú najmä:

- a) informácie o zdroji ohrozenia,
- b) informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti (MU) a následkov na postihnutom území a životnom prostredí,
- c) nebezpečné vlastnosti a označenie látok a prípravkov, ktoré by mohli spôsobiť MU,
- d) informácie o spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach,
- e) úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti,
- f) podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva,
- g) odkaz na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií a utajovaných skutočností.

Informácie o zdroji ohrozenia, o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkoch na postihnutom území a životnom prostredí

Možné riziká vzniku mimoriadnych udalostí

1. Živelné pohromy

a) Oblasti možného ohrozenia povodňami a záplavami z povrchových vodných tokov

Okres Šaľa je chránený systémom hrádzí a tak je pravdepodobnosť vzniku povodní a záplav z riek Váh a Dudváh veľmi malá. V prípade narušenia ochranných hrádzí vodného toku rieky Váh môže prísť k povodňam, pričom tieto ohrozujú okolité obce.

Z hľadiska zabezpečenia okresu Šaľa pre prípad vzniku záplav alebo povodní je celé koryto rieky Váh chránené systémom pozdĺžnych zemných hrádzí, čím sa značne eliminuje riziko vzniku mimoriadnych udalostí. Povodne vznikajú spravidla ako následok dlhotrvajúcich dažďov, pri narušení ochranných hrádzí vodných tokov riek Váh a Dudváh. Pri dlhotrvajúcich dažďoch na hornom toku rieky Váh dochádza k zvýšeniu hladiny vody rieky, k podmáčaniam hrádzí a k vyhlasovaniu jednotlivých stupňov povodňovej aktivity. Pritom môže dôjsť k zatopeniu záhradkárskej osady v inundačnom pásme rieky Váh, čo spôsobí značné materiálne škody. Pri pretrhnutí hrádží následkom zaplavenia územia dochádza k znehodnoteniu domov, mostov, komunikácií, zaplaveniu studní a následnému znehodnoteniu pitnej vody. Tým dôjde k ohrozeniu životov, úhynu zvierat, poškodeniu vegetácie. V zaplavených oblastiach následkom znehodnotenia pitnej vody, hrozí nebezpečenstvo zhoršenia epizootickej a epidemickej situácie a k premnoženiu komárov. V priľahlom území dôjde k zvýšeniu hladiny spodných vôd a infikovaniu zdrojov pitnej vody. Preto je potrebné v takýchto prípadoch venovať zvýšenú pozornosť kontrole stavu a priepustnosti hrádží, monitorovaniu výšky hladiny riek Váh a Dudváh, analýze kvality vody v studniach a byť pripravený na evakuáciu obyvateľstva, z ohrozeného územia.

b) Oblasti možných veľkých lesných požiarov

Okres Šaľa patrí medzi územia s mimoriadne nízkym podielom lesov na celkovej rozlohe územia, keď lesné porasty o celkovej rozlohe 14,57 km² sa nachádzajú v inundačnom území rieky Váh a v katastrálnom území obce Močenok a zaberajú iba 4,1 % rozlohy okresu. Pravdepodobnosť vzniku väčších požiarov je veľmi malá. V suchom letnom období je pravdepodobnosť vzniku veľkoplošných požiarov obilných porastov.

Tieto parametre determinujú možnosť vzniku veľkých požiarov, ktorá sa obmedzuje na obce Močenok a Horná Kráľová. Obidve obce sú v prípade prízemného vetru juhovýchodného smeru najviac ohrozeným územím, keď rozloha lesných porastov v tejto oblasti je cca 4,5 km² a počet ohrozených obyvateľov je 6222 (SODB 2021). Následkom lesného požiaru by bolo rozšírenie dymovej clony a následný spád prachu sadzí do okolitých obcí a zvýšená koncentrácia oxidu uhoľnatého v ovzduší. Toto vyvoláva u citlivejších osôb nevoľnosť, závraty, bezvedomie a je potrebná prvá lekárska pomoc. Lesné porasty v inundačnom pásme sú oddelené od ostatného územia pozdĺžnymi zemnými hrádzami a tak pravdepodobnosť vzniku väčších požiarov je veľmi malá.

2. Havárie

a) Oblasti možného ohrozenia závažnou priemyselnou haváriou

Na základe zákona NR SR č. 261/2002 o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je do kategórie „B“ v zmysle uvedeného zákona je zaradený podnik **Duslo a.s. Šaľa**, ktorý svojou činnosťou môže ohroziť život, zdravie alebo majetok na veľkej časti územia okresu Šaľa, pričom je ohrozovaných 9 obcí s počtom cca 40 000 obyvateľov. Pri úniku nebezpečnej látky – (17130 t čpavku) je potrebné uvedomenie si nebezpečenstva v charaktere ich toxických vlastností, závažnosti a veľkého rozsahu ohrozenia a najmä v rýchlosti pôsobenia, kedy vzniká časová tieseň na realizáciu opatrení pre zabezpečenie ochrany obyvateľstva a na zavedenie režimov života. V prípade vzniku mimoriadnej udalosti (závažnej priemyselnej havárie) v najväčšom možnom predpokladanom rozsahu, by došlo v postihnutých oblastiach k celkovému narušeniu chodu života, výroby a zásobovania obyvateľstva v okrese. Došlo by k prerušeniu cestnej dopravy na hlavnom cestnom ťahu č. I/75 Galanta - Šaľa - Nové Zámky a železničnej medzinárodnej dopravy na trati č. 130 Bratislava - Nové Zámky - Štúrovo – Maďarská republika. Predpokladá sa aj čiastočné narušenie životného prostredia bez trvalých následkov, s možným zhoršením epizootickej a čiastočne aj epidemickej situácie. Nie je predpoklad, že dôjde k vzniku sekundárnych mimoriadnych udalostí.

b) Oblasti možného ohrozenia spojené s únikom nebezpečných látok pri všetkých druhoch prepráv (prehľad trás)

K úniku prepravovaných nebezpečných látok (NL) môže dôjsť pri havárii dopravného prostriedku, prípadne pri poškodení prepravnej nádoby. Najväčšie riziko ohrozenia osôb vplyvom úniku NL pri preprave je únik v blízkosti husto osídlených priestorov. Pravidelná preprava NL sa uskutočňuje železničnou a cestnou dopravou. V prípade havárie dopravného prostriedku, ktorým sa vykonáva preprava nebezpečnej látky, bude ohrozované okolie havárie. Oblasť predpokladaného ohrozenia bude určená bezprostredne po vzniku

mimoriadnej udalosti a to podľa druhu a množstva uniknutej NL, poveternostných a geografických podmienok.

Najviac zaťaženou cestnou prepravnou trasou je smer Galanta - Šaľa - Nové Zámky. Najviac zaťaženou železničnou prepravnou trasou je smer Štúrovo - Nové Zámky - Šaľa. Najčastejšie prepravovanými nebezpečnými látkami sú amoniak, hydroxid sodný a chlór, ďalej kyselina sírová, sírouhlík, acetón, anilín, formaldehyd, etylakohol, vodík, bróm, kyselina octová, kyselina chlorovodíková a chloritan sodný.

3. Katastrofy

a) Oblasti možného ohrozenia vyplývajúce z umiestnenia jadrových zariadení

Mimo územia okresu Šaľa (v Trnavskom kraji) sa nachádza JZ Jaslovské Bohunice a tiež JZ Mochovce v (Levickom okrese), ktoré nie sú bezprostredným zdrojom ohrozenia územia okresu Šaľa (vymedzené pásma ohrozenia nezasahujú do územia okresu), ale ich relatívna blízkosť v závislosti na rozsahu prípadnej havárie, možnostiach zvládnutia jej rozvoja a klimatických podmienkach (najmä v smere a rýchlosti vetra a vertikálnej stálosti vzdušných vrstiev) môže kontaminovať aj územie okresu Šaľa.

b) Oblasti možného ohrozenia spôsobené leteckou haváriou

Nad celým územím okresu vedie križovatka letových koridorov pre medzinárodnú leteckú dopravu. V prípade leteckej nehody sa nepredpokladá rozsiahle a plošné ohrozenie obyvateľstva. Závažnejšie následky by predstavovala havária a dopad lietadla alebo jeho trosiek na husto obývané územie. Nakoľko nie je možné vopred špecifikovať priestor ani rozsah tejto katastrofy, realizácia ochranných opatrení sa neplánuje.

4. Terorizmus

Možnosť viacerých teroristických ohrození nášho štátu a jeho záujmov v zahraničí súvisí s celosvetovým vývojom bezpečnostnej situácie. Bezpečnostnú situáciu na území SR v súvislosti s možnosťou teroristického ohrozenia ovplyvňujú viaceré faktory. Jedným z nich môže byť jej angažovanosť v medzinárodných organizáciách, na zahraničných protiteroristických aktivitách a operáciách. Ďalším rizikovým faktorom sa taktiež javí prítomnosť subjektov na území SR, ktoré zastávajú vedúcu úlohu v celosvetovom protiteroristickom ťažení. Rizikový činiteľ predstavuje tiež nelegálna migrácia teroristických skupín.

Uvedená charakteristika bezpečnostnej situácie z hľadiska možného teroristického útoku je aktuálna aj pre územie okresu Šaľa.

Prehľad o počtoch ohrozeného obyvateľstva podľa jednotlivých druhov MU (sumár)

DRUH MIMORIADNEJ UDALOSTI	NÁZOV OBCE V OHROZENOM PRIESTORE	POČET OBCÍ V OHROZENOM PRIESTORE	POČET OBYVATEĽOV (SODB 2021)
Duslo a.s. Šaľa - amoniak	Horná Kráľová		1 866

Nebezpečné vlastnosti a označenie látok a prípravkov, ktoré by mohli spôsobiť mimoriadnu udalosť**AMONIAK**

Vzorec: NH₃ (bezvodý alebo vodné roztoky s viac než 50% NH₃)

UN Kód: 1005

Toxikologické vlastnosti: Amoniak má dráždivé účinky. Pre svoju dobrú rozpustnosť vo vode dráždi horné cesty dýchacie, nebezpečenstvo vážneho poškodenia organizmu je obmedzené. Má teda dobré varovné vlastnosti. Amoniak je zmyslovo zistiteľný pri koncentráciách 1 – 50 ppm. Pre dlhší pobyt je prijateľná koncentrácia 100 ppm a vzhľadom k návyku je možné vydržať asi hodinu pri koncentráciách 300 – 500 ppm. Polhodinový pobyt v koncentráciách 2500 ppm je životu nebezpečný a koncentrácie nad 5000 ppm rýchle usmrcujú. Koncentrácie vyššie ako 10000 ppm poškodzujú už priamo pokožku a sú teda nebezpečné aj vtedy, ak sú dýchacie cesty chránené. Najvyššia prípustná koncentrácia priemerná je cca 60 ppm, medzná cca 115 ppm.

Špeciálna očista: zamoreného terénu, budov a materiálu (nariadenia, strojov a pod.), ktoré boli zamorené amoniakom, sa uskutočňuje 3 – 5 % roztokmi minerálnych alebo organických kyselín. Najvhodnejšia je kyselina octová. Minerálne kyseliny, najmä kyselina chlorovodíková, vytvárajú pri reakcii s amoniakom hustú hmlu, ktorá môže špeciálnu očistu sťažovať.

Hlavné zásady poskytovania prvej predlekárskej a prvej lekárskej pomoci pri úniku: Čpavok je bezfarebný plyn alebo kvapalina so štipľavým dráždivým zápachom, charakterizovaný ako toxická veľmi nebezpečná látka, pri normálnej teplote nereaktívna. Pri uvoľnení plynu sa tvorí veľké množstvo studenej hmly a leptavé výbušné zmesi. Hmla je ťažšia ako vzduch. Vznietenie môže nastať pôsobením vysokej teploty a silného zdroja energie. S vodou tvorí látka silne leptavé zmesi aj pri zriedení. Nad hladinou sa môžu tvoriť hmla a pary so silnými dráždivými účinkami. Pri kontakte s kyselinami vzniká veľmi prudká neutralizačná reakcia.

Zdravotné ohrozenie: Tekutina aj plyn dráždia silne až do ťažkého poleptania oči, dýchacie cesty, pľúca a kožu. Kŕč alebo edém glottis môže viesť k uduseniu. Nadýchanie plynu vysokej koncentrácie môže mať za následok náhlu smrť. Styk s tekutinou vyvoláva ťažké omrzliny.

Príznaky: Pálenie, bolesti a poškodenie očí, nosných a hltanových slizníc akože. Omrznuté časti tela majú bielu farbu. Dráždivý kašeľ najťažšieho stupňa, dušnosť. Krátkodobý účinok: koncentrácie 0,25% pár vo vzduchu je nebezpečná pri vdychovaní po dobu 30 min.

Prvá pomoc: Preniesť postihnutých na čerstvý vzduch, uložiť do pokojnej polohy, uvoľniť tesné súčasti odevu. Pri zástave dychu okamžite zaviesť umelé dýchanie alebo dýchanie pomocou prístroja, popr. priviesť kyslík. Zasiiahnuté časti odevu, topánky, pančuchy okamžite vyzliecť a odstrániť. Postihnuté miesta na tele opláchnuť vodou a potom pokryť sterilným obvazom. Pri zasiahnutí očí premývať okamžite 10-15 min. vodou. K tomu účelu roztvoriť palcom a ukazovákom očné viečka a nechať pohybovať okom na všetky strany. Privolať lekára. Zranených nenechať prechladnúť. Omrznuté miesta netrieť. Postihnutých transportovať v ležiacej polohe. Pri nebezpečenstve straty vedomia uložiť a transportovať v stabilizovanej polohe na boku.

HLAVNÉ ZÁSADY POSKYTOVANIA PRVEJ PREDLEKÁRSKEJ A PRVEJ LEKÁRSKEJ POMOCI PRI NEZNÁMEJ LÁTKE

Chemické látky môžu vstupovať do teľa rôznymi spôsobmi (vdychovaním, perorálne, vstrebaním kožou). Pri poskytovaní prvej pomoci u neznámej látky je dôležité obmedziť kontakt s chemickou látkou, čo sa zabezpečí:

- okamžitým nasadením ochrannej masky zasiahnutej osobe
- zabezpečenie čo najrýchlejšieho odsunu do nekontaminovaného prostredia
- okamžitým sňatím odevu , čím sa zabráni vstrebávaním látky
- vypláchnutím očných spojiviek
- vykonaním hygienickej očisty
- obmedzením pohybu

Pri perorálnom požití chemickej látky treba vyvolať intenzívne dávenie. Dávivý reflex sa nesmie vyvolať u osôb v bezvedomí. V prípade neznámych chemických látok je prísne zakázané podávať mlieko, stolový olej a iné látky s obsahom tuku.

Vážnou komplikáciou otráv sú poruchy vedomia

Príznaky porúch bezvedomia sú:

- pri ľahkom stupni bezvedomia je postihnutý apatický, nejaví záujem o okolie, pospáva, je utlmený a spomalene reaguje,
- pri strednom stupni bezvedomia postihnutý reaguje len na silnejšie bolestivé podnety,
- v hlbokom bezvedomí je postihnutý bezvládný a nereaguje. U postihnutého je potrebné neustále sledovať dýchanie a krvný obeh, pričom ho treba uložiť do stabilizovanej polohy na boku,
- Neustále sa kontrolujú základné životné funkcie, pri zastavení dýchania aplikujeme podávanie kyslíka a pri zastavení krvného obehu podávanie kyslíka spojené s nepriamou masážou srdca.

Informácie o spôsobe varovania obyvateľstva a záchranných prácach

Spôsob varovania obyvateľstva

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva varovnými signálmi:

„VŠEOBECNÉ OHROZENIE“ – dvojminútovým kolísavým tónom sirén pri ohrození alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti,

„OHROZENIE VODOU“ – šesťminútovým stálym tónom sirén pri ohrození ničivými účinkami vody.

Koniec ohrozenia alebo koniec pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti sa vyhlasuje signálom „KONIEC OHROZENIA“ – dvojminútovým stálym tónom sirén bez opakovania.

Varovné signály a signál „KONIEC OHROZENIA“ sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Slovná informácia obsahuje deň a hodinu vzniku alebo skončenia ohrozenia, údaje o zdroji a druhu ohrozenia, údaje o veľkosti ohrozeného územia, základné pokyny pre činnosť obyvateľstva.

Preskúšanie prevádzkyschopnosti systémov varovania obyvateľstva sa vykonáva dvojminútovým stálym tónom sirén po predchádzajúcom informovaní obyvateľstva o čase skúšky prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov. Koordináciu preskúšavania týchto systémov vykonáva Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Na území okresu Šaľa je varovanie obyvateľstva zabezpečované prostredníctvom okresnej siete sirén, ktorá pozostáva z 18 elektronických sirén autonómneho systému Duslo a.s. Šaľa, 3 elektronických sirén autonómneho systému Slovenského vodohospodárskeho podniku (vodná stavba Kráľová), 6 elektronických sirén v správe okresného úradu. Elektronické sirény sú ovládateľné diaľkovo z ohrozujúcich subjektov a z koordinačného strediska integrovaného záchranného systému Nitra.

Záchranné práce

Okresný úrad riadi záchranné práce, ak nepatria do pôsobnosti iných orgánov štátnej správy, právnických osôb, fyzických osôb - podnikateľov alebo obcí; prednosta okresného úradu je oprávnený ukladať úlohy a vydávať príkazy vedúcim iných štátnych orgánov, starostom obcí, štatutárnym orgánom právnických osôb a fyzickým osobám vo svojom územnom obvode súvisiace s riadením záchranných prác.

Záchranné práce vykonávajú základné záchranné zložky integrovaného záchranného systému, ostatné záchranné zložky integrovaného záchranného systému, útvary Policajného zboru a osoby povolané na osobné úkony.

Pri riadení záchranných prác sa ukladajú úlohy a vydávajú ústne alebo písomné príkazy na ich vykonanie a kontroluje sa ich plnenie. Ústne príkazy sa následne vyhotovujú v písomnej forme.

Príkazy sa vydávajú aj na

- a) uvedenie síl a prostriedkov do pohotovosti,

- b) rozvinutie miesta riadenia,
- c) zaujatie záložného miesta riadenia,
- d) určenie komunikácií na záchranné práce,
- e) uzavretie ohrozeného alebo postihnutého priestoru,
- f) vytvorenie podmienok na prežitie ohrozeného alebo postihnutého obyvateľstva,
- g) skončenie prác na ohrozenom území alebo na území postihnutom mimoriadnou udalosťou,
- h) povolanie na osobné úkony,
- i) vecné plnenie,
- j) odvolanie subjektov po vykonaní záchranných prác.

Opatrenia na zabezpečenie činnosti subjektov vykonávajúcich záchranné práce sú zamerané najmä na

- a) zásobovanie vodou a potravinami určenými na ľudskú spotrebu,
- b) dodávku elektrickej energie na osvetlenie a činnosť pracovísk a pohon agregátov,
- c) zásobovanie pohonnými látkami a náhradnými dielcami,
- d) dodávky materiálu na zabezpečenie činnosti jednotiek civilnej ochrany,
- e) finančné zabezpečenie.

Úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti

V zmysle zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov je :

- mimoriadna udalosť – živelná pohroma, havária, katastrofa, ohrozenie verejného zdravia II. stupňa, hromadný prílev cudzincov na územie SR alebo teroristický útok,
- mimoriadna situácia – obdobie ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie alebo majetok, ktorá je vyhlásená podľa tohto zákona. Počas nej sa vykonávajú opatrenia na záchranu života, zdravia alebo majetku, na znižovanie rizík ohrozenia alebo činnosti nevyhnutné na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Po vyhlásení mimoriadnej situácie sa vykonávajú tieto úlohy a opatrenia:

- záchranné práce silami a prostriedkami z celého územia, na ktorom bola vyhlásená mimoriadna situácia,
- evakuácia (odsun ohrozených osôb, zvierat, prípadne vecí z určitého územia),
- núdzové zásobovanie (zabezpečenie dočasného minimálneho stravovania, minimálnych dávok pitnej vody a poskytovanie ďalších základných potrieb osobám postihnutým mimoriadnou udalosťou v medziach existujúcich podmienok na prežitie, najmä dodávok elektrickej energie, zabezpečenie tepla a základné zdravotnícke zabezpečenie) a núdzové ubytovanie (zabezpečenie dočasného bývania osôb ohrozených alebo osôb postihnutých následkami mimoriadnej udalosti),
- použitie základných zložiek integrovaného záchranného systému a ostatných zložiek integrovaného záchranného systému.

***Podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom
ochrany obyvateľstva***

ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva je možné získať na Obecnom úrade Horná Kráľová, príp. na telefónnom čísle 037/6580265, alebo e-mailovej adrese sekretariat@hornakralova.sk.

***Odkaz na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií
a utajovaných skutočností***

Zverejnené informácie sú v súlade so zákonom NR SR číslo 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a nevzťahujú sa na žiadne obmedzenia vyplývajúce zo zákona NR SR číslo 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona NR SR číslo 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Informácie pre verejnosť sú zverejnené na internetovej stránke www.hornakralova.sk a na verejnej tabuli obce. Verejnosť môže podávať pripomienky v čase od 25.5.2026 do 25.6.2026 na Obecnom úrade v Hornej Kráľovej, alebo na e-mailovej adrese: sekretariat@hornakralova.sk.